وحید عظیم‌نیا
دبیر گروه اقتصاد

تحول صنعت نفت و گاز به سمت شیوه‌های دانش بنیان، پیشرفت فناوری و خودکفایی به عنوان گام راهبردی اقتصادی و صنعتی به‌شمار می‌رود چه آنکه این صنعت موتور محرک رشد اقتصادی است و به عنوان هسته‌ای برای چشم‌انداز روشن صنعتی نقش‌آفرینی و خودکفایی انرژی را تقویت می‌کند. گام برداشتن در مسیر تکامل دانش‌بنیان در این صنعت موجب تحقق رشد اقتصادی پایدار و همچنین بهبود بهره‌وری خواهد شد. این حرکت با راهبردی گسترده‌تر برای دستیابی به خوداتکایی جامع و ارتقای جایگاه جهانی صنعت از طریق نوآوری، کارایی و تخصص هماهنگ است. در صفحه پیش‌رو آورده‌های دانش‌بنیان شدن صنعت نفت‌وگاز را بررسی کرده‌ایم.

رشد اقتصادی و بهره‌وری با همکاری دانش‌بنیان‌ها و صنعت نفت و گاز

شرکت‌های دانش بنیان به عنوان پل اصلی توسعه تجارت و رشد اقتصادی در بخش نفت و گاز ایران مطرح شده‌اند. مشارکت آنها منجر به افزایش تولید، افزایش بهره‌وری و نوآوری در صنعت شده است. همکاری صنعت نفت و شرکت‌های دانش بنیان راه را برای توسعه اقتصادی و رشد بهره‌وری هموار کرده است.

شرکت‌های دانش بنیان با تخصص خود در فناوری و نوآوری، نقش مهمی در پر کردن شکاف بین توسعه تجارت و رشد اقتصادی در بخش نفت و گاز ایران ایفا کرده‌اند. سال ۱۴۰۲ نقطه عطف قابل توجهی در صنعت نفت و گاز کشور بود و تولید روزانه نفت خام ایران به بیش از ۳/۵ میلیون بشکه در روز رسید. این افزایش تولید باعث شد ایران جایگاه قبلی خود را در اوپک بازیابد و به سومین تولیدکننده بزرگ در این سازمان تبدیل شود. یکی از دستاوردهای قابل توجه در این مدت، توسعه فاز ۱۱ پارس جنوبی پس از ۲۴ سال تأخیر بود. پیمانکاران داخلی با حمایت فناوری داخلی و شرکت‌های توانمند دانش بنیان، این پروژه را با موفقیت به بهره‌برداری رساندند. در نتیجه تولید گاز در کشور ۱۵ میلیون متر مکعب در روز افزایش یافت. مشارکت موفقیت‌آمیز شرکت‌های فناوری دانش‌بنیان در بخش نفت و گاز نه تنها به توسعه اقتصادی کمک کرد، بلکه رشد اقتصادی پایدار را تسهیل کرد. بخش نفت و گاز به عنوان محرک اصلی رشد اقتصادی ایران در سال‌های اخیر ظاهر شده است. فعالیت‌های تولیدی و تجاری این بخش به طور قابل توجهی به رشد کلی اقتصادی کشور کمک کرده است. همچنین بخش خصوصی و شرکت‌های دانش‌بنیان فعال به‌ویژه در حوزه‌های تخصصی مرتبط با صنایع نفت و گاز از جایگاه ویژه‌ای برخوردار شده‌اند. ادغام شرکت‌های دانش بنیان در این بخش منجر به افزایش تمرکز بر نوآوری و فناوری برای استخراج بهینه منابع شده است. در نتیجه صنعت نفت بالاترین رتبه را از نظر رشد بهره‌وری در داخل کشور کسب کرده است. همکاری صنعت نفت و شرکت‌های دانش‌بنیان توانمند، به‌ویژه در سازوکارهای تولید اولین بار در توسعه بخش نفت و گاز ایران و متعاقب آن رشد اقتصادی مؤثر بوده است. دولت سیزدهم گسترش بازار تضمینی تجارت نفت خام را با تقویت همکاری با شرکت‌های دانش بنیان و سرمایه‌گذاری در بومی‌سازی تجهیزات و فناوری در اولویت قرار داده است. این گسترش بازارهای نفت با مشارکت شرکت‌های دانش‌بنیان، زمینه‌ای برای حداکثر رشد اقتصادی در بخش نفت و گاز کشور فراهم کرده است. شرکت‌های دانش‌بنیان، تخصص و پیشرفت‌های فناوری ارزشمندی را برای بخش نفت و گاز به ارمغان می‌آورند. مشارکت آنها منجر به افزایش کارایی، بهره‌وری و نوآوری و در نتیجه باعث رشد اقتصادی می‌شود. این شرکت‌ها به بومی‌سازی تجهیزات و فناوری، کاهش اتکا به واردات خارجی و ارتقای خودکفایی کمک می‌کنند. شرکت‌های دانش‌بنیان با سرمایه‌گذاری در تحقیق و توسعه، راه‌حل‌های پیشرفته‌ای را متناسب با نیازهای خاص صنعت نفت و گاز توسعه و رقابت‌پذیری آن را در مقیاس جهانی افزایش می‌دهند. همکاری صنعت نفت و شرکت‌های دانش بنیان باعث ایجاد اکوسیستم مثبت برای تحقیق، توسعه و نوآوری می‌شود. این مشارکت تبادل ایده‌ها را تشویق می‌کند، انتقال دانش را ترویج و استعدادهای برتر را به این بخش جذب می‌کند. حضور متخصصان و محققان ماهر در شرکت‌های دانش‌بنیان به صنعت ارزش افزوده چرخه‌ای از رشد و توسعه را ایجاد می‌کند. علاوه بر مزایای اقتصادی، شرکت‌های دانش بنیان به پایداری زیست محیطی در بخش نفت و گاز کمک می‌کنند. با استفاده از فناوری و نوآوری، این شرکت‌ها راه‌حل‌هایی را برای استفاده کارآمد از منابع، کاهش ضایعات و حفاظت از محیط زیست ارائه می‌دهند. این تمرکز بر پایداری با روندهای جهانی هماهنگ است و بخش نفت و گاز ایران را به عنوان یک بازیگر مسئول و آگاه به محیط زیست در بازار بین‌المللی قرار می‌دهد. برای تقویت بیشتر نقش شرکت‌های دانش بنیان در بخش نفت و گاز ایران، ایجاد یک محیط توانمند بسیار مهم است. این شامل ارائه مشوق‌های مالی و پشتیبانی برای تحقیق و توسعه، ترویج همکاری بین دانشگاه و صنعت و ساده‌سازی فرآیندهای نظارتی است. همچنین سرمایه‌گذاری در آموزش و توسعه مهارت برای پرورش نیروی کار بسیار توانمند در زمینه فناوری نفت و گاز ضروری است. با ایجاد یک اکوسیستم مطلوب، ایران می‌تواند به استفاده از تخصص شرکت‌های دانش‌بنیان ادامه دهد و توسعه تجارت و رشد اقتصادی در بخش نفت و گاز خود را هدایت کند. شرکت‌های دانش بنیان به عنوان پل اصلی توسعه تجارت و رشد اقتصادی در بخش نفت و گاز ایران مطرح شده‌اند. مشارکت آنها منجر به افزایش تولید، افزایش بهره‌وری و نوآوری در صنعت شده است. همکاری صنعت نفت و شرکت‌های دانش بنیان راه را برای توسعه اقتصادی و رشد پایدار هموار کرده است.

ایران قوی ۲ | سلسله گزارش «جوان» درباره «هست»ها و «باید»های اقتصادی

پیشتازی صنعت نفت و گاز در بومی‌سازی تجهیزات و فرآیندهای راهبردی

حرکت در مسیر قوی شدن ایران و دانش‌بنیان شدن صنعت نفت و گاز با محوریت تحول تکنولوژیک و خودکفایی در فرآیند تولید در حال طی شدن است. مسیر حرکت صنعت نفت و گاز به سمت دانش‌بنیان شدن و تحقق بومی‌سازی و خودکفایی فناورانه، زمینه نوآوری‌های صنعتی، تقویت خوداتکایی و تقویت رقابت جهانی در صنعت نفت و گاز را فراهم کرده است و به باور کارشناسان برای رسیدن به یک ایران قوی فعال در بازارهای جهانی نفت و گاز و محصولات زنجیره ارزش این صنعت مهم باید به سمت استفاده از تمامی ظرفیت‌های شرکت‌های توانمند داخلی در حوزه اقتصاد دانش‌بنیان حرکت کنیم، چراکه این اقدام موجب تحولات راهبردی فناوری‌محور و همچنین فناورانه خواهد شد و زمینه رشد اقتصادی پایدار و به کارگیری حداکثری از نخبگان کشور جهت پیشرفت مستمر کشور را فراهم خواهد کرد.

صنعت نفت و گاز ایران به عنوان پیشتاز در حوزه تولید بار اول و بومی‌سازی تجهیزات و فناوری و پیشی گرفتن از سایر بخش‌های داخل کشور مطرح شده است. این موقعیت رتبه اول نشان دهنده تعهد این صنعت به کاهش وابستگی به واردات خارجی، پرورش قابلیت‌های تولید داخلی و تقویت خودکفایی فناوری است. با کاتالیز کردن بومی‌سازی تجهیزات و فناوری حیاتی، این صنعت به دنبال تقویت انعطاف پذیری عملیاتی خود، به حداقل رساندن وابستگی‌های خارجی و افزایش ظرفیت صنعتی بومی‌اش است. در همین رابطه صنعت نفت و گاز در زمینه همکاری با دانش‌بنیان‌ها ذیل سازوکار تولید بار اول برای دومین سال پیاپی، گوی رقابت را از دیگر دستگاه‌های اجرایی و دیگر وزارتخانه‌ها ربوده و با بومی‌سازی محصولات و خدمات مورد نیاز کشور حدود ۴۰۰ میلیون دلار صرفه‌جویی ارزی کرده است. در سال جاری صنعت نفت و گاز کشور تا نیمه آبان‌ماه امسال قرارداد اجرای ۵۱ طرح «تولید بار اول» را با سازندگان داخلی و شرکت‌های دانش‌بنیان امضا کرده است که از بین این پروژه‌ها، تعدادی از آنها نیز به اتمام رسیده که حدود ۴۰۰ میلیون کاهش ارزبری نیز داشته است.

پشتوانه این محرک بومی‌سازی در شبکه‌ای قوی از شرکت‌های دانش‌بنیان فعال در حوزه تولید بار اول نهفته است که مهارت‌های نوآورانه‌شان باعث افزایش قراردادهای بومی‌سازی و تولید بار اول در صنعت شده است. این شرکت‌های راهبردی دانش‌بنیان فعال در حوزه تولید بار اول به‌عنوان پایه‌های اصلی در زنجیره ارزش صنعت نفت و گاز عمل می‌کنند و فناوری‌های پیشرفته، متدولوژی‌های جدید و بومی‌سازی تجهیزات را در بخش‌های مختلف عملیاتی صنعت وارد می‌کنند. حجم گسترده قراردادهای بومی‌سازی با این شرکت‌های دانش‌بنیان نشان‌دهنده استقبال بسیار بالای صنعت نفت و گاز از داخلی‌سازی نوآوری است و نشان‌دهنده تغییر محوری به سمت پارادایم‌های تولید متکی به خود است. همچنین تأثیر تجمعی حضور بیش از ۶۵۰ شرکت دانش بنیان که به طور فعال در بخش‌های مختلف زنجیره ارزش صنعت نفت و گاز درگیر هستند، قابل توجه است. مشارکت پویا بر نقش محوری آنها در افزایش کارایی تولید، افزایش چابکی عملیاتی و تکمیل زنجیره ارزش صنعت تأکید می‌کند. این شرکت‌ها در هدایت نوآوری، اصلاح فرآیندهای عملیاتی و تقویت مزیت رقابتی صنعت از طریق حضور متنوع و چابک خود در سراسر زنجیره ارزش نقش اساسی دارند.

بهره‌گیری از توانمندی‌های شرکت‌های دانش بنیان نیز در تقویت فرآیندهای استخراج نفت و گاز و کاهش هدر رفت در سیستم‌های توزیع مؤثر است. در طول سال گذشته، استفاده از این ظرفیت‌های مهم شرکت‌های دانش‌بنیان منجر به کاهش ۳۰ درصدی در سوزاندن گاز مشعل شده که نمونه‌ای از نقش کلیدی دانش، فناوری و نوآوری بومی در افزایش بهره‌وری صنعتی و در عین حال به حداقل رساندن عدم النفع اقتصادی است.

بهره‌برداری از ایرانی‌ترین پالایشگاه و پتروشیمی الفین ایرانی در سال ۱۴۰۲

نمونه بارز این تلاش مشترک بین مهم‌ترین پالایشگاه گاز ایران و تعداد زیادی از شرکت‌های دانش بنیان متنوع در حوزه‌های مختلف را در ایرانی‌ترین پالایشگاه گازی کشور دیدیم که در سال جاری افتتاح شد و این پالایشگاه، پالایشگاه فاز ۱۴ پارس جنوبی است. همچنین ساخت و بهره‌برداری از پتروشیمی «الفین گچساران» به عنوان شاهدی دیگر بر حرکت مهم صنعت نفت و گاز کشور به سمت خودکفایی و اتکا بر تولید داخل در حوزه تجهیزات و فناوری تولید است. این پروژه با توجه به اینکه بخش بزرگی از زیرساخت‌ها و فناوری آن منشأ ایرانی دارد و منبع آن داخلی است، مظهر حرکت صنعت به سمت تقویت خودکفایی، پرورش قابلیت‌های بومی‌سازی تجهیزات راهبردی و فناورانه و همچنین به حداقل رساندن اتکا و وابستگی در صنعت نفت و گاز به خارج است.

مهدی هاشم‌زاده
کارشناس انرژی

> **صنعت نفت و گاز ایران طی سالیان اخیر به خصوص بعد از روی کار آمدن دولت سیزدهم پیشرو در بومی‌سازی تجهیزات و فناوری در میان صنایع مختلف در بسیاری از کشورها بوده است. این تلاش بومی‌سازی با هدف کاهش وابستگی به واردات خارجی و افزایش خودکفایی انجام می‌شود**

گسترش بازارهای جهانی

شرکت‌های دانش‌بنیان با موفقیت در حوزه بومی‌سازی تجهیزات راهبردی و فناوری‌های گلوگاهی، آماده صادرات خدمات فنی و مهندسی بومی شده خود هستند تا به سمت بازسازی پالایشگاه‌های مستهلک شده در کشورهای مختلف دنیا حرکت کنند و علاوه بر درآمدزایی حاصل از صادرات این خدمات فنی و مهندسی، امکان توسعه صادرات نفت خام ایران را نیز خواهند داشت. این بازارسازی مهم و کلید نشان‌دهنده یک محور استراتژیک به سمت قرار دادن تخصص ایران به‌عنوان یک دارایی جهانی، بهره‌گیری از قابلیت‌های دانش‌بنیان برای توسعه بازارهای در دسترس صنعت نفت و گاز ایران و همچنین تقویت نفوذ جهانی کشور در عرصه نفت و گاز است. مسیر حرکت صنعت نفت و گاز به سمت دانش‌بنیان شدن و تحقق بومی‌سازی و خودکفایی فناورانه، بسیار مهم و کلیدی است که زمینه نوآوری‌های صنعتی، تقویت خوداتکایی و تقویت رقابت جهانی در صنعت نفت و گاز را فراهم خواهد آورد. جهت رسیدن به یک ایران قوی فعال در بازارهای جهانی نفت و گاز و محصولات زنجیره ارزش این صنعت مهم باید به سمت استفاده از تمامی ظرفیت‌های شرکت‌های توانمند داخلی در حوزه اقتصاد دانش‌بنیان برویم و این اقدام موجب تحولات بزرگ تکنولوژی محور و همچنین فناورانه خواهد شد و زمینه رشد اقتصادی پایدار و به کارگیری حداکثری از نخبگان کشور جهت پیشرفت مستمر کشور را فراهم خواهد کرد.

پیشرفت اقتصادی کشور با حرکت به سوی صنعت نفت و گاز دانش‌بنیان

مهدی هاشم‌زاده، کارشناس انرژی در رابطه با اهمیت حرکت به سمت دانش‌بنیان شدن صنعت نفت و گاز کشور به «جوان» می‌گوید: صنعت نفت و گاز نقش مهمی در اقتصاد جهانی ایفا و منابع انرژی و بخش‌های مختلف کالاهای مصرفی در دنیا را تأمین می‌کند. در سال‌های اخیر، تغییر قابل توجهی به سمت شیوه‌های دانش محور در صنعت، با تمرکز بر تحول فناوری و خودکفایی در فرآیند تولید، صورت گرفته است. این تغییر به دلیل حضور فعال شرکت‌های دانش بنیان نفت است که به بهبود کارایی تولید و تکمیل زنجیره ارزش کمک می‌کند.»

وی می‌افزاید: «صنعت نفت و گاز ایران طی سالیان اخیر به خصوص بعد از روی کار آمدن دولت سیزدهم پیشرو در بومی‌سازی تجهیزات و فناوری در میان صنایع مختلف در بسیاری از کشورها بوده است. این تلاش بومی‌سازی با هدف کاهش وابستگی به واردات خارجی و افزایش خودکفایی انجام می‌شود. در شرایط ایران، صنعت نفت و گاز به نقاط عطف قابل توجهی در بومی‌سازی دست یافته است. از نظر بومی‌سازی تجهیزات و فناوری بین صنایع مختلف کشور رتبه اول را دارد. این دستاورد نشان دهنده تعهد صنعت به توسعه قابلیت‌های داخلی و پرورش اکوسیستم دانش‌بنیان است.»

این کارشناس انرژی با اشاره به این نکته که بیشترین حجم قراردادهای حوزه تولید بار اول جهت بومی‌سازی تجهیزات از سوی شرکت‌های دانش بنیان در صنعت نفت انجام شده است، می‌گوید: «یکی از عوامل کلیدی تحول این صنعت، انعقاد قراردادهای بومی‌سازی با شرکت‌های دانش بنیان بوده است. این قراردادها انتقال فناوری و دانش فنی این شرکت‌ها به صنعت نفت و گاز را تسهیل می‌کند. صنعت نفت و گاز ایران شاهد بیشترین حجم قراردادهای داخلی‌سازی با شرکت‌های دانش بنیان در سازوکار تولید اولین بار بوده است. این مکانیسم همکاری بین شرکت‌های مستقر و استارت‌آپ‌های دانش‌بنیان، ارتقای نوآوری و توسعه فناوری‌های پیشرفته را تشویق می‌کند.»

هاشم‌زاده تصریح می‌کند: «صنعت نفت و گاز ایران شاهد مشارکت فعال بیش از ۶۵۰ شرکت دانش بنیان در حوزه‌های مختلف زنجیره ارزش بوده است. این شرکت‌ها نقش تعیین کننده‌ای در بهبود کارایی تولید و تکمیل زنجیره ارزش ایفا کرده‌اند. به عنوان مثال، ایرانی‌ترین پالایشگاه گاز ایران که در فاز ۱۴ پارس جنوبی قرار دارد، با همکاری شرکت‌های دانش بنیان مختلف و متعدد فعالیت می‌کند. این همکاری منجر به ساخت و بهره‌برداری موفق این پالایشگاه شده که بخش قابل توجهی از تجهیزات و فناوری آن ایرانی و بومی شده است.»

وی در پایان ادامه می‌دهد: «علاوه بر بومی‌سازی تجهیزات و فناوری، شرکت‌های دانش‌بنیان در ایران به صادرات خدمات فنی و مهندسی بومی‌سازی نیز می‌پردازند. این خدمات با هدف بازسازی پالایشگاه‌های مستهلک شده و توسعه صادرات نفت خام ایران انجام می‌شود. شرکت‌های دانش‌بنیان با بهره‌گیری از تخصص و فناوری‌های پیشرفته خود به افزایش کارایی و پایداری صنعت نفت و گاز و در عین حال گسترش دامنه جهانی آن کمک می‌کنند. حوزه دیگری که شرکت‌های دانش بنیان در آن سهم قابل توجهی داشته‌اند، بهبود استخراج نفت و گاز و کاهش هدررفت در سیستم توزیع است. این شرکت‌ها با به کارگیری تخصص و راهکارهای نوآورانه خود، میزان سوخت گاز فلر را با موفقیت کاهش داده‌اند. تنها در سال گذشته، کاهش ۳۰ درصدی در میزان سوخت گاز مشعل وجود داشته که نشان دهنده تعهد صنعت به پایداری زیست محیطی و بهینه‌سازی منابع است.»

حمید بهزادی‌بخش
کارشناس حوزه سیاستگذاری اقتصادی

> **حضور شرکت‌های فناور و دانش بنیان در صنعت نفت و گاز ایران برای رشد، توسعه و رقابت پذیری آن در بازار جهانی انرژی بسیار مهم است. این شرکت‌ها فناوری‌های پیشرفته، تخصص محلی و راه‌حل‌های نوآورانه را به ارمغان می‌آورند**

نقش محوری شرکت‌های فناور دانش بنیان در افزایش ظرفیت تولید نفت و گاز ایران

حمید بهزادی‌بخش، کارشناس حوزه سیاستگذاری اقتصادی با اشاره به اهمیت حضور شرکت‌های دانش‌بنیان به «جوان» می‌گوید: «حضور شرکت‌های فناور و دانش بنیان در صنعت نفت و گاز ایران در سال‌های اخیر اهمیت روزافزونی یافته است. این شرکت‌ها با بهره‌گیری از فناوری‌های پیشرفته و راه‌حل‌های نوآورانه، نقش مهمی در افزایش ظرفیت تولید نفت و گاز داشته‌اند.» وی می‌افزاید: «ایران در سال ۱۴۰۲ شاهد تحولات چشمگیری در صنعت نفت و گاز خود بود. تجارت نفت خام این کشور رشد قابل توجهی را تجربه کرد و تولید روزانه آن به بیش از ۳/۵ میلیون بشکه در روز رسید. ایران همچنین جایگاه خود را به عنوان سومین تولیدکننده بزرگ در اوپک به دست آورد که نشان دهنده نفوذ فزاینده خود در بازار جهانی نفت است.» این کارشناس حوزه سیاستگذاری اقتصادی در رابطه با پیشرفت‌های تکنولوژیکی و پیمانکاران داخلی در افزایش ظرفیت تولید نفت و گاز می‌گوید: «یکی از نقاط عطف قابل توجه در صنعت نفت و گاز ایران، تکمیل موفقیت آمیز فاز ۱۱ میدان گازی پارس جنوبی بود. با وجود تأخیر ۲۴ ساله، پیمانکاران داخلی با حمایت شرکت‌های فناوری داخلی توانستند این پروژه را به بهره‌برداری برسانند. این دستاورد نه تنها نشان دهنده توانمندی‌های پیمانکاران ایرانی بود، بلکه نقش شرکت‌های دانش بنیان را در ارائه تخصص‌های فنی و راهکارهای نوآورانه در این بخش برجسته کرد. دولت سیزدهم بر اهمیت تجارت گاز طبیعی تأکید کرده و در جهت افزایش مصرف داخلی و ظرفیت صادرات گام برداشته است. هدف ایران با تمرکز بر تکمیل زنجیره ارزش در بخش نفت و گاز است تا خود را به عنوان یک بازیگر دانش بنیان در بازارهای انرژی جهانی و منطقه‌ای مطرح کند. این رویکرد استراتژیک پتانسیل صنعت نفت و گاز را برای تبدیل شدن به نیروی محرکه اقتصاد کشور تشخیص می‌دهد.»

وی می‌افزاید: «حضور شرکت‌های فناور و دانش بنیان در صنعت نفت و گاز ایران برای رشد، توسعه و رقابت پذیری آن در بازار جهانی انرژی بسیار مهم است. این شرکت‌ها فناوری‌های پیشرفته، تخصص محلی و راه‌حل‌های نوآورانه را به ارمغان می‌آورند که منجر به افزایش ظرفیت تولید، افزایش کارایی و پایداری زیست‌محیطی می‌شود. ایران با تمرکز بر تبدیل شدن به یک بازیگر دانش بنیان و تکمیل زنجیره ارزش می‌تواند جایگاه خود را به عنوان یک بازیگر کلیدی در صنعت نفت و گاز تقویت و به رشد و توسعه اقتصادی کشور کمک کند.»

گفت‌وگو

کارشناس علم‌وفناوری در گفت‌وگو با «جوان»:

دانش بنیان‌ها، کاتالیزور توسعه تجارت، تحقق بهره‌وری و رشد اقتصادی نفت و گاز هستند

کارشناس حوزه علم‌وفناوری معتقد است حضور موفق شرکت‌های دانش‌بنیان در بخش نفت و گاز ایران در رشد اقتصادی و توسعه تجارت مؤثر بوده است. این شرکت‌ها با آوردن فناوری‌های پیشرفته، تقویت نوآوری و ارتقای خودکفایی، به افزایش ظرفیت تولید، افزایش بهره‌وری و گسترش بازارهای نفت کمک کرده‌اند. علی پاشایی بیدار، کارشناس حوزه علم و فناوری در گفت‌وگو با «جوان» در رابطه با حضور شرکت‌های دانش‌بنیان در صنعت نفت و گاز ایران گفت: شرکت‌های دانش بنیان به عنوان محور اصلی توسعه تجارت و رشد اقتصادی در بخش نفت و گاز ایران مطرح شده‌اند. حضور موفق آنها در صنعت نه تنها منجر به افزایش ظرفیت تولید و تجارت شده است بلکه به توسعه اقتصادی و رشد پایدار نیز کمک کرده است. وی ادامه داد: ایران در سال ۱۴۰۲ شاهد چندین رویداد مهم در صنعت نفت و گاز خود بود. توسعه تجارت نفت خام کشور منجر به تولید روزانه بیش از ۳/۵ میلیون بشکه در روز در طول تابستان شد. ایران همچنین جایگاه قبلی خود را در اوپک بازیافت و به سومین تولیدکننده بزرگ در این سازمان تبدیل شد. پاشایی بیدار تصریح کرد: همچنین پس از ۲۴ سال تأخیر، سرانجام فاز ۱۱ میدان گازی پارس جنوبی با حمایت شرکت‌های توانمند فناوری داخلی توسط پیمانکاران داخلی به بهره‌برداری رسید که منجر به افزایش چشمگیر تولید گاز شد. بخش نفت و گاز نقش مهمی در رشد اقتصادی ایران در سال ۱۴۰۲ ایفا کرد و به عنوان محرک اصلی توسعه اقتصادی بود. رشد این بخش نه تنها به افزایش تولید و تجارت کمک کرد بلکه باعث رشد اقتصادی در سایر زمینه‌ها شد. بخش خصوصی و شرکت‌های فعال دانش بنیان به ویژه در صنایع نفت و گاز نقش بسزایی در این رشد داشته‌اند. وی افزود: استفاده از شرکت‌های دانش‌بنیان در این صنعت، منجر به پذیرش نوآوری و فناوری شده و سبب بهبود بهره‌وری و تبدیل صنعت نفت به پیشرو در رشد بهره‌وری کشور شده است. این کارشناس حوزه علم و فناوری در مورد نقش کلیدی شرکت‌های دانش بنیان برای توسعه صنعت نفت و گاز اظهار کرد: دولت سیزدهم بر توسعه همکاری شرکت‌های دانش بنیان و صنعت نفت، سرمایه گذاری در تولید اولین بار و بومی‌سازی تجهیزات متمرکز شده است. این رویکرد بازار تضمینی تجارت نفت خام ایران را گسترش داده است. وی گفت: همکاری شرکت‌های دانش بنیان و صنعت نفت زمینه را برای حداکثر رشد اقتصادی در بخش نفت و گاز ایران فراهم کرده است. شرکت‌های دانش بنیان فناوری‌های پیشرفته، تخصص و راه‌حل‌های نوآورانه را به بخش نفت و گاز ارائه می‌کنند. مشارکت آنها صنعت را به سمت اتخاذ فناوری‌های پیشرفته و اجرای شیوه‌های نوآورانه سوق داده است که منجر به افزایش کارایی تولید و مقرون به صرفه شدن می‌شود. پاشایی بیدار اظهار داشت: همکاری با شرکت‌های دانش بنیان امکان بومی‌سازی تجهیزات و فناوری‌ها در بخش نفت و گاز را فراهم کرده است. این امر باعث کاهش وابستگی به تأمین کنندگان خارجی، ارتقای خودکفایی و تقویت توانمندی‌های صنعت داخلی می‌شود. وی ادامه داد: حضور شرکت‌های دانش بنیان در بخش، فرصت‌های شغلی ایجاد و به توسعه مهارت کمک کرده است. همکاری بین این شرکت‌ها و صنعت نفت، انتقال دانش، آموزش و ظرفیت‌سازی را تسهیل کرده و منجر به رشد نیروی کار بسیار ماهر شده است.